

Nr 417

Av herr Carlsson, Harry, och herr Jacobsson, Per, om rätt till avdrag vid beskattningen för gåvor till u-länderna.

(Lika lydande med motion nr 532 i Andra kammaren)

Det är glädjande att vi fått till stånd en u-hjälpsdebatt i vårt land. Det är emellertid mindre glädjande att regeringen inte ansett sig kunna gå längre i fråga om internationell solidaritet än vad det i statsverkspropositionen föreslagna anslaget till u-landshjälp ger uttryck för. Framför allt är det anmärkningsvärt att SIDA genom den föreslagna blygsamma anslagshöjningen praktiskt taget inte alls kan starta nya projekt. Ett flertal sådana är redan planerade men torde av brist på medel få stanna på papperet, om inte riksdagen beslutar annorlunda. Hjälpbefoven är många. Både i Afrika och i Asien kan Sverige göra betydelsefulla insatser om bara resurser ställs till förfogande. Självfallet är vår hjälp endast en droppe i det hav som hjälpbehovet utgör, men för mottagarna av vår hjälp framstår den som ytterst angelägen och värdefull. Det kan gälla såväl finansiellt bistånd som humanitärt sådant. Det kan i det här sammanhanget räcka med att nämna Indien som exempel på ett land som f. n. brottas med stora problem: hungersnöd, vattenbrist och stora lagringssvårigheter för spannmål m. m. Sverige skulle utan alltför stora uppoffringar kunna bistå indierna med exempelvis brunnsborrning.

Sverige har tidigare gjort betydande insamlingar till förmån för u-länder, länder som drabbats av krig eller naturkatastrofer m. m. Om regeringen bedömer det ekonomiska läget och väljarnas attityd till ökad u-hjälp så, att vi f. n. inte har möjlighet till en snabbare utbyggnadstakt upp emot det av riksdagen redan fastslagna målet 1 % av nationalinkomsten, bör svenska folket få möjlighet att genom insamlingar på frivillig väg visa, om regeringen bedömer läget rätt. Vi anser att svenska folket alltjämt är berett att satsa betydande belopp på ett svenskt u-landsbistånd. Redan nu insamlas via missioner, de fackliga organisationerna, kooperationen m. fl. organisationer stora summor varje år. En framkomlig väg vore att låta staten skjuta till lika mycket som folket samlar in på frivillig basis. Den vägen har redan prövats i olika sammanhang. Ett annat sätt vore att införa avdragsrätt vid beskattningen för gåvor till u-landshjälp.

Motioner har under en lång följd av år väckts om avdragsrätt för gåvor till humanitära ändamål m. m. Här skall anvisas ett system för en sådan

avdragsrätt avseende enbart gåvor till u-länder. Systemet torde uppfylla de krav på rättvisa som brukar uppställas i sådana sammanhang. Likaså torde det vara lätt att kontrollera uppgifterna vid taxeringen.

Vårt förslag skulle innebära att ett centralt u-landskonto inrättas — t. ex. ett postgironummer lätt att komma ihåg. Den som önskar ge sin gåva sätter in medlen på detta konto och erhåller samtidigt postens kvitto. Medlen fördelas av en särskild fondstyrelse. På postgirotalongen skall finnas möjlighet för dem som så önskar att ange till vilket ändamål eller vilken organisation/myndighet pengarna skall gå. Medel som inte är avsedda för visst syfte bör fördelas av nämnda fondstyrelse, sammansatt på så sätt att såväl statsmakterna som folkrörelser/organisationer blir representerade. Inga större svårigheter torde uppstå vid konstruktionen av sådana fördelningsnormer. Givaren skall sedan ha rätt att göra avdrag vid beskattningen för de gåvor vederbörande lämnat till u-hjälpen. Avdragsrätten bör dock maximeras samt begränsas med vissa procentsatser beroende på givarens årsinkomst. En generell procentsats — exempelvis med fem procent av den beskattningsbara inkomsten för alla inkomsttagare — vore givetvis det enklaste ur administrativ synpunkt. Med hänsyn till rättvisesynpunkter m. m. bör emellertid andra lösningar i första hand prövas, förslagsvis införande av två olika procentsatser, en högre om tio procent för lägre inkomsttagare intill viss inkomstgräns, en lägre om fem procent för högre inkomsttagare intill viss övre inkomstgräns. En tredje modell vore att införa någon form av avtrappningsregel vad procentsatserna beträffar, d. v. s. lägre procentsatser för avdraget ju högre inkomsten är. Det bör ankomma på särskild utredning att närmare undersöka de möjligheter som kan finnas i syfte att införa en enkel men rättvis avdragsrätt av här antytt slag.

Det bör vidare undersökas om särskild plats på deklaraionsblanketten kan reserveras för postens kvitto, varigenom kontrollen underlättas avsevärt. Eftersom endast *ett* kontonummer skall finnas, måste avdragen lätt kunna kontrolleras genom stickprovsundersökningar på mottagarkontot. Administrationen för skattemyndigheterna förenklas härigenom i betydande omfattning till skillnad från andra system för avdragsrätt.

Enligt det förslag som här skisserats kvarstår frivilligheten i givandet samtidigt som givaren alltjämt har möjlighet att vara med och bestämma till vilket ändamål eller genom vilket organ hjälpen skall gå. De gåvor som nu ges till olika missionssamfund, fackliga eller kooperativa sammanslutningar m. m. kan givetvis samordnas över ett centralt u-landskonto, om detta anses förenkla systemet med avdragsrätten. Det fordrar i sin tur viss insyn från myndigheternas sida i respektive organisations bokföring och u-landsadministration, vilket emellertid inte bör leda till att villkor knyts till hur hjälpen skall utformas. Insynen bör endast avse möjligheten att kontrollera att medlen verkligen kommer respektive mottagarland till del.

Systemet med avdragsrätt för gåvor till u-länder har många fördelar. Det stimulerar givandet utan att det får karaktär av obligatorium. Ett visst skattebortfall för stat och kommun måste det självfallet bli tal om. Å andra sidan kan sägas att stat och kommun på detta sätt är med och skjuter till medel till en frivilligt insamlad u-hjälp. Utan tvekan torde beloppen vid sådana insamlingar kunna bli betydande. Genom att olika organisationer — inte minst missionen — är med och administrerar u-hjälpen torde vidare de höga administrationskostnader den nuvarande statliga u-hjälpen har kunna reduceras betydligt. Därigenom kommer medlen i långt större utsträckning än annars vore fallet de behövande till del.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag till nästa års riksdag om avdragsrätt vid beskattningen för gåvor till u-länder i enlighet med i motionen angivna riktlinjer.

Stockholm den 26 januari 1967

Harry Carlsson (fp)

Per Jacobsson (fp)
